

۲۴۴۱۰۷۸

تحقیر در روابط بین الملل

آسیب‌شناسی نظام‌های بین‌المللی معاصر

نویسنده:

برتران بیدیع

مترجم:

دکتر محمدعلی بصیری

میلاد میری نام‌نیا

سرشناسه : بدیع، برتران (Badie, Bertrand)
 عنوان و نام پدیدآور : تحقیر در روابط بین الملل: آسیب‌شناسی نظام‌های بین‌المللی معاصر / نویسنده برتران بدیع؛
 مترجم: محمدعلی بصیری، میلاد میری‌نام‌نیا.
 مشخصات نشر : تهران: قومس، ۱۴۰۲.
 مشخصات ظاهری : ۲۹۲ ص.
 شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۸۸۱۱-۹۹-۵
 وضعیت فهرست‌نویسی: لیا.

پادداشت : کتاب حاضر از متن انگلیسی: Humiliation in international relations: a pathology of contemporary international systems, c2017
 به فارسی برگردانده شده است.

پادداشت : عنوان اصلی: (Temps des humiliés)
 پادداشت : کتابنامه: ص ۲۷۱-۲۸۰.
 پادداشت : نمایه.
 عنوان دیگر : آسیب‌شناسی نظام‌های بین‌المللی معاصر.
 موضوع : روابط بین‌المللی -- تاریخ -- قرن ۲۰م. (International relations -- History -- 20th century)
 موضوع : روابط بین‌المللی -- تاریخ -- قرن ۲۱م. (International relations -- History -- 21th century)
 موضوع : موازنه قدرت -- تاریخ -- قرن ۲۰م. (Balance of power -- History -- 20th century)
 موضوع : دیپلماسی -- تاریخ -- قرن ۲۰م. (Diplomacy -- History -- 20th century)
 شناسه افزوده : بصیری، محمدعلی، ۱۳۴۲ - ، مترجم
 شناسه افزوده : میری‌نام‌نیا، میلاد، ۱۳۷۳ - ، مترجم
 رده‌بندی کنگره : JZ ۱۳۱۰
 رده‌بندی دیویی : ۳۲۷/۱۰۱
 شماره کتابشناسی ملی : ۹۲۴۵۸۵۱

نام کتاب: تحقیر در روابط بین‌الملل: آسیب‌شناسی نظام‌های بین‌المللی معاصر
 نویسنده: برتران بدیع

مترجم: دکتر محمدعلی بصیری - میلاد میری‌نام‌نیا

نوبت چاپ: اول

سال چاپ: ۱۴۰۳

شمارگان: ۵۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۸۱۱-۹۹-۵

طراح جلد: محدثه موسوی

چاپ و صحافی: سعید دانش

نشانی ناشر: تهران، خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه، پایین‌تر از لبافی‌نژاد، کوچه بهار، شماره ۱۱.

www.ghoomes.com

تلفن و نمابر: ۶۶۴۷۰۱۶۲ - ۶۶۴۷۰۱۵۳ - ۶۶۴۹۱۰۰۰

قیمت: ۸۰۰۰۰ تومان

کلیه حقوق چاپ و نشر (افست و الکترونیکی)، تکثیر، نسخه‌برداری و ترجمه برای نشر قومس محفوظ است.

(استفاده از مطالب کتاب فقط با ذکر مأخذ آزاد است.)

فهرست

۵	سخن مترجمین
۹	مقدمه

فصل اول: تحقیر در تاریخ روابط بین الملل: کشف فرمی جدید از

۲۳	آسیب شناسی اجتماعی
۲۵	۱. چالش های زندگی عادی مردم
۲۶	تکنونیک جوامع
۲۷	فقدان یکپارچگی
۳۳	ابهامات موقعیت
۳۹	پایان جنگ سرد و پس از آن
۴۸	۲. تحقیر، یا قدرت بی قاعده
۴۹	قدرت در برابر تحقیر
۶۲	قدرت چگونه به بیراهه کشیده می شود
۸۳	۳. انواع تحقیر و دیپلماسی های مرتبط با آن
۸۴	نوع شناسی تحقیر
۸۷	نوع ۱: تحقیر از طریق تنزل موقعیت
۹۲	نوع ۲: تحقیر از طریق نفی برابری
۹۶	نوع ۳: تحقیر از طریق طرد کردن
۱۰۴	نوع ۴: تحقیر از طریق بدنام سازی

فصل دوم: تغذیه نظام بین الملل از سوی تحقیر

۱۱۱	۴. نابرابری ذاتی: گذشته استعماری
-----	--

۱۱۳	 استثنائگرایی‌ها و بدرفتاری‌ها
۱۲۶	 مسیرهای ناشی از تحقیر
۱۳۷	 اشکال جدید قیمومیت
۱۴۳	 ۵. نابرابری ساختاری: خارج از محفل نخبگان بودن
۱۴۵	 رویای شکست‌خورده «قدرت‌های متوسط»
۱۵۳	 قدرت‌های نوظهور و پیوندهایشان به تحقیرهای گذشته
۱۶۵	 گستره عمل محدود کشورهای کوچک
۱۷۲	 ۶. نابرابری عملکردی: کنار گذاشته شدن از حکمرانی [جهانی]
۱۷۲	 کوچک‌گرایی (مینیلاترالیسم)
۱۸۱	 فشار الیگارشیک
۱۹۰	 قیم‌مآبی دیپلماتیک

فصل سوم: پیامدهای خطرناکی که به دنبال تحقیر ظاهر می‌شوند:

۱۹۷	 به سوی ضد نظام
۱۹۸	 ۷. نقش مداخله‌ای جوامع
۱۹۸	 بسیج بین‌المللی جوامع
۲۰۸	 نوملی‌گرایی و بنیادگرایی
۲۱۷	 تناقضات لاینحل بهار عربی
۲۲۳	 ۸. آیا دیپلماسی‌های ضد نظام [بین‌الملل] وجود دارند؟
۲۲۴	 دیپلماسی‌های تعارضی
۲۳۷	 دیپلماسی‌های انحرافی
۲۴۵	 ۹. خشونت مهارناشدنی
۲۴۶	 درگیری‌های جدید، خشونت جدید
۲۵۷	 خشونت و یکپارچگی اجتماعی
۲۶۷	 نتیجه‌گیری
۲۷۱	 منابع و مآخذ
۲۸۱	 نمایه

سخن مترجمین

تطور حوزه تحلیلی سیاست خارجی از قواعد و مکاتب کلاسیک روابط بین‌الملل به سمت وسوی مفاهیم روان‌شناسی و میزان تأثیرات آنان در تکوین سیاست مزبور، موضوعی است که در عصر حاضر توجهات بسیاری را به خود جلب نموده است. به گونه‌ای که امروزه نمی‌توان از تأثیرات مستقیم مفاهیم مذکور در همراهی با گزاره‌های ژئوپلیتیکی، ژئواستراتژیکی، ژئواکونومیکی و ژئوکالچرالیستی در تشدید سیاست‌های واکنشی و تهاجمی در نقاط مختلف جهان چشم‌پوشی نمود. از جمله این مفاهیم که در عین اهمیت بسیار خویش تا به امروز در مباحث مرتبط با برهم‌کنش‌های دولت - ملت‌ها عمده‌تأ مفعول مانده است، مفهوم «تحقیر» می‌باشد؛ مفهومی که اگرچه در قرابت با نظریه سازه‌انگاری و توجه ویژه آن به نقش برساخته‌های اجتماعی و تاریخی در شکل‌دهی به سیاست‌های جهان قرار دارد، ولی در صورت تمرکز صرف بر بنیان‌های ساختاری خود در تحلیل‌های سیاسی، نکات ارزشمند و کمتر شناخته شده‌ای را برای مخاطبان آشکار می‌نماید.

این روند همان کرداری است که برتران بدیع، نویسنده فرانسوی و ایرانی‌الاصل و استاد بازنشسته مؤسسه مطالعات سیاسی پاریس (Sciences Po) در کتاب حاضر نسبت به آن مبادرت ورزیده است. وی به‌عنوان یکی از شاخص‌ترین اساتید حوزه روابط بین‌الملل در غرب اروپا، توجه خود را در این اثر با ظرافتی مثال‌زدنی به توسعه عنصر تحقیر از یک استراتژی خرد و

میان‌فردی در حوزه روان‌شناسی اجتماعی به ابعاد کلان و میان‌دولتی در حوزه روابط بین‌الملل و سیاست خارجی معطوف نموده است. به عبارت دیگر هدف او، تبیین دلایل سیاست خارجی منفعلانه یا تهاجمی و واگرایانه امروزه عمده دولت‌های حاضر در جهان جنوب نسبت به قدرت‌های شمالی از حیث توجه به تحقیرهای گذشته تحمیلی بر آنان از سوی این قدرت‌ها می‌باشد. روندی که از دیدگاه وی نه تنها به درگیری دولت‌ها در جهت کسب موقعیت برابر، بلکه به تکوین جنبش‌های اجتماعی غیردولتی و اندیشه‌های بنیادگرایانه در جهت حذف دیگری و درگیر شدن فرهنگ‌ها و جامعه جهانی در یک چرخه باطل از تحقیرهای واکنشی نیز منتج گردیده است؛ بنابراین اجتماعی شدن قدرت و خروج آن از قواعد وستفالیایی به سبب زرفای پدرفتاری‌ها، خشونت‌ها و پایمال‌شدن غرور ملت‌ها در عصر استعمار و حتی پسا استعمار، به مثابه کاتالیزوری در جهت تشدید این چرخه عمل نموده است. به عبارت دیگر، برتران بدیع مدعی است که یکی از علل ریشه‌ای کنش‌های بازیگران رسمی و حتی غیررسمی در دنیای جنوب نسبت به دنیای شمال، تحقیر به اشکال مختلف آن در گذشته این بازیگران می‌باشد.

تشریح چگونگی نیل به این موارد در اثر حاضر در کالبد سه بخش کلی و توأم با درآمیختگی سه بعد زمانی گذشته، حال و آینده صورت پذیرفته است. به گونه‌ای که در بخش نخست، ابعاد تاریخی تحقیر در حوزه روابط بین‌الملل و رابطه آن با عنصر قدرت سیاسی و اجتماعی تبیین و همچنین، نسبت به ایجاد یک دسته‌بندی منحصربه‌فرد از انواع تحقیر و دیپلماسی‌های واکنشی نسبت به این تحقیرها با بیان نموده‌هایی عینی مبادرت گردیده است. در امتداد این روند و در کالبد بخش دوم، تأثیر تحقیرهای مزبور در ایجاد انواع نابرابری در نظام بین‌المللی کنونی در دو بعد «فردی» و «کلان» (دولتی) مورد توجه قرار گرفته است. در نهایت بخش سوم، ضمن ترکیب گزاره‌های پیشین به مثابه نقشه راه خود در راستای تحلیل وضعیت کنونی و تکوین یک آینده‌پژوهی، به تبیین پیامدهای خطرناک حاصل از تحقیر و در نتیجه، تبلور اندیشه‌های ضد نظام

بین‌الملل در جای‌جای حوزه‌های ژئوپلیتیکی جهان پرداخته است. در این میان، شایان‌ذکر است که با مطالعه این اثر می‌توان به سه ویژگی بالقوه آن که منتج به معرفی به‌عنوان یکی از شاخص‌ترین آثار مدرن ادبیات سیاسی فرانسه از سوی پروفیسور امانوئل ژوانت^۱، استاد حقوق بین‌الملل سابق دانشگاه پاریس - سوربن و معاون مؤسسه تحقیقات حقوق بین‌الملل و اروپا (IREDIES) گردیده است، دست‌یافت:

۱. مؤلف اثر از همان گزاره‌های ابتدایی تا فرجام کتاب، با دیدگاهی کاملاً انتقادی و به‌دور از هرگونه سوگیری، نسبت به تبیین کنش‌های ناشایست قدرت‌های غربی و استعماری پیشین در نیل به وضعیت کنونی پرآشوب جهان مبادرت نموده است؛ لذا برتران بدیع، واکاوی خود را نه از دریچه دیدگاه یک استاد غربی، بلکه از دیدگاهی حد واسط و بی‌طرف بیان نموده است.

۲. عمق داده‌ها و چهارچوب نظری بیان شده در تحلیل‌های این کتاب به‌گونه‌ای است که مطالب آن در اثر گذر زمان همچنان از حیث علمی معتبر و در خور توجه باقی خواهند ماند؛ بنابراین تأثیر این کتاب صرفاً بر داده‌های آماری ممکن خواهد بود و مؤلف به‌خوبی از پس تکوین یک گستره نوشتاری مرجع توأم با حفظ تازگی مطالب آن برآمده است.

۳. بهره‌گیری مؤلف از اصطلاحات، مفاهیم و شخصیت‌های کمتر شناخته شده در حوزه ادبیات سیاسی در عین پیوستگی آنان به هدف نهایی این اثر، به‌عنوان یک ویژگی برجسته در هنگام مرور پیوسته و حتی تورق اجمالی آن مطرح بوده است. موضوعی که همواره بر غنای هرچه بیشتر گستره علمی حوزه مزبور در زبان فارسی و مخاطبان فرهیخته آن خواهد افزود.

در نهایت کوتاه سخن آنکه امید است که ترجمه این اثر و ارائه آن به جامعه علمی و سیاسی کشور به‌عنوان یک گام کوچک در توسعه روزافزون دانش سیاست در جایگاه ابر حوزه‌ای انسانی بر اساس دیدگاه‌های نوین جهانی، کمک

شایانی نماید. بدین منظور، مترجمین همواره آمادگی خود را به منظور دریافت نظرات ارزشمند اساتید و پژوهشگران در باب این اثر به منظور گسترش هر چه بیشتر غنای علمی آثار آتی اعلام می دارند.

محمد علی بصیری
میلاد میری نام نیاها